

International Journal of Languages' Education and Teaching

Volume 6, Issue 1, March 2018, p. 292-304

Received	Reviewed	Published	Doi Number
15.12.2018	05.02.2018	30.03.2018	10.18298/ijlet.2452

Foreign Language Anxiety: An Investigation on Marmara University School of Foreign Languages Preparatory Students¹

Levent DENİZ² & F. Ufkum ILICALI KOCA³

ABSTRACT

The goal of this research is to investigate foreign language anxiety of the students learning English as a foreign language in preparation classes at Marmara University School of Foreign Language. In accordance with this aim, the students' foreign language anxiety level and its differentiation according to their gender, academic achievement and participation in classroom activities were questioned. The research was designed in accordance with the correlational survey methods. The population of the research consists of 230 students who are in different levels and study in English preparation classes at Marmara University School of Foreign Language during the 2016-2017 academic year. The students who are absent in the classes on the research day and fill the scales incompetently were eliminated and 215 students were reached. The students reached consists of 93,47 % of the population. Foreign Language Classroom Anxiety Scale was used to measure the students' foreign language anxiety. The main results are: 1) The students' foreign language anxiety is at the moderate level. 2) Female students' foreign language anxiety is significantly higher than male students. 3) Students' foreign language anxiety changes according to their participation rate in reading and speaking activities in the classroom. 4) It has been stated that there is statistically meaningful and negative relationship between the students' foreign language anxiety and their academic achievements they perceived and their final exam results. According to these results, it has been found that the students whose academic achievements they perceived are high had low foreign language anxiety.

Key Words: Foreign language anxiety, second language learning, academic achievement, language skills

Yabancı Dil Kaygısı: Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Sınıfı Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıflarında yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin yabancı dil kaygılarını incelemektir. Araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda 2016-2017 öğretim yılında İngilizce hazırlık sınıflarında eğitim gören 230 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama günü sınıfta olmayan ve veri toplama araçlarını eksik dolduran öğrenciler elendiğinde araştırmada çalışma evreninin %93,47'sini oluşturan 215 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin yabancı dil kaygılarını ölçmek amacıyla Yabancı Dil Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen belli başlı sonuçlar şunlardır: (1) Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının orta seviyede olduğu belirlenmiştir. (2) Kadın öğrencilerin yabancı dil kaygıları erkek öğrencilere göre anlamlı seviyede daha yüksek bulunmuştur. (3) Öğrencilerin yabancı dil kaygıları sınıf içinde okuma ve konuşma etkinliklerine katılım oranlarına göre farklılaşmaktadır. (4) Akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin yabancı dil kaygıları düşük bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil kaygısı, ikinci dil öğrenimi, akademik başarı, dil becerileri

¹ Bu araştırma ikinci yazarın M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yöntemi ve Denetimi Tezsiz Yüksek Lisans Programında yaptığı bitirme projesinin bir kısmına dayanmaktadır.

² Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, ldeniz@marmara.edu.tr

³ Okutman, Marmara Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, ufkumilicali@gmail.com

1. Giriş

Ülkeler arası gelişen ticari, siyasi, kültürel ilişkiler yabancı dil öğrenmenin önemini günümüzde daha da arttırmıştır. Bu önemin bir göstergesi olarak “son yirmi yıl içinde birçok Avrupa ülkesinde zorunlu ilk yabancı dil öğretimi yaşının düşerek 6 ila 9 yaşları arasında başladığı” (Eurydice Network, 2012) anlaşılmaktadır. Türkiye’de de zorunlu ilk yabancı dil öğretiminin 2012-2013 öğretim yılından itibaren resmi okullarda ilkokul ikinci sınıf seviyesine kadar inmiş olması ve bu yaklaşımın halen devam ediyor olması (MEB, 2017) gerek toplumsal bir talebin varlığını gerekse Milli Eğitim Bakanlığı’nun yabancı dil öğrenilmesinin önemi konusundaki yönelimini ortaya koymaktadır. Diğer yandan üniversite seviyesinde de yabancı dille öğretim yapan üniversitelerin olması, ERASMUS öğrenci değişim programlarının yaygınlaşması, mezuniyet sonrasında iş dünyasında yabancı dil bilmeye yönelik talepler yabancı dil öğretimini her zaman ön planda tutmaktadır.

Yabancı dil öğrenilmesine yönelik talebin yüksekliğine karşın Türkiye’de yabancı dil öğretimine ilişkin çabaların yeterince sonuç vermediği görülmektedir. Yabancı dil öğretiminde yeterince başarılı olunamamasında yabancı dil öğretim politikalarının yetersizliği, yabancı dil öğretim yöntemlerinin etkili kullanılmaması, ders araç gereçlerindeki eksiklikler, öğretmen niteliklerinin yetersizliği, genel öğretim sorunlarında olduğu gibi sınıfların kalabalık olması gibi birçok sebebin varlığı çeşitli araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (Acat ve Demiral, 2002; Çelebi, 2006; Güvendir, 2017; Işık, 2008). Bu ve benzeri sebepler daha çeşitlendirilir olmakla birlikte yabancı bir dili öğrenmek, öğrenen açısından bir takım bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşlukları gerektirmektedir. Öğrencilerin yabancı dil öğreniminde bilişsel hazır bulunuşluklarının düşük olduğuna yönelik araştırmalar (Aktı Aslan ve İzci, 2017; Güvendir, 2017, s.83) bulunmaktadır. Bilişsel ön yeterliklerin/hazır bulunuşlukların yetersiz olması yabancı bir dilin öğrenilmesinde başarıyı düşürmekte ve yabancı dile ait becerilerin gelişmesini engellemektedir. Benzeri engeller duyuşsal boyutlardaki yetersizlikler için de söz konusudur. Yapılan araştırmalar duyuşsal boyutta öğrencilerin içsel veya araçsal olarak yabancı dil öğrenmeye istekli oldukları (Asmalı, 2017, s.65; Coşkun, 2016, s.217; Yılmaz, 2013, s.138) anlaşılmaktadır. Yabancı bir dili öğrenmeye istekli olmak dil becerilerinin gerektirdiği çalışmaların öğrenci tarafından yürütülmesi için veya başarı için önemli ve gereklidir ancak tek başına yeterli değildir. Bilişsel yetersizliklerin veya uzun zamandır eğitim sistemi içinde yabancı dil öğrenemediklerine yönelik algıların, öğrencilerin hedef dili öğrenmede kendilerine güven veya kaygı duymaları gibi duyuşsal boyutlardaki diğer hazır bulunuşluklarını etkilemesi olasıdır. Bu kapsamda öğrenenlerin yabancı dil kaygılarının varlığı ve incelenmesi öğretimin başarıya ulaştırılması açısından dikkate alınması gereken önemli bir boyuttur.

Kaygı genel olarak bireyin korku veren veya tehdit unsuru olan bir duruma verdiği duygusal ve fizyolojik tepki olarak tanımlanmaktadır. Kaygıya yönelik olarak çeşitli sınıflamalar yapılmıştır. Spielberger’in (1966, akt. Öner ve LeCompte, 1985, s.1) iki faktörlü kaygı kuramı ile kaygı durumluk ve sürekli kaygı olarak sınıflandırılmıştır. Bu kurama göre durumluk kaygı tehlikeli koşulların yarattığı bu kaygı türü olup genellikle her bireyin yaşadığı geçici ve duruma bağlı bir kaygıyı oluşturur. Diğer yandan sürekli kaygı ise bireyin çevreden gelen tehditlere bağlı olmaksızın sürekli olarak kendini huzursuz hissetmesi, bulunduğu durumları stresli olarak yorumlayarak kaygı içinde olmasını içerir. MacIntyre (1999, akt. Batumlu ve Erden, 2007, s.25-26) durumluk ve sürekli kaygı ayrımını yeterli bulmamış, üçüncü bir kaygı türü olan ‘duruma özgü (situation specific)’ kaygıdan da bahsedilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Bu kaygı türü, sadece belli ve özel bir durumda kaygı duyma durumu ile ilişkilendirilmiştir. Ona göre yabancı dil kaygısı, sadece yabancı dil öğrenme ve sınıf ortamlarına ait, yabancı dilde bir üretim yapılması gerektiği zaman duyulan kaygıdır.

Horwitz, Horwitz ve Cope (1986, s.127-128) ise yabancı dil kaygısının akademik ve sosyal bir ortam içinde performans değerlendirmesini içermesinden dolayı üç farklı performans kaygısı ile bağlantılı olduğunu belirtmektedir. Bunlar 1) İletişim kurma çekingenliği (communication apprehension), 2) Sınav kaygısı (test anxiety) ve 3) Olumsuz değerlendirilme korkusudur (fear of negative evaluation). İletişim kurma çekingenliği insanlarla iletişim kurmaya yönelik korku veya kaygıyla belirginleşen bir tür utangaçlıktır. İkili veya grup içinde (sözlü iletişim kaygısı) veya bir topluluğa (sahne korkusu) konuşmayı veya sözlü bir iletiyi dinlerken veya söyleneni öğrenirken (alıcı kaygısı) karşılaşılan güçlükler iletişim kurma çekingenliğinin göstergeleridir. Yabancı dil sınıflarında başarının değerlendirilmesi için sınavların sürekli oluşu test kaygısının yabancı dil kaygısının bir unsuru olarak değerlendirilmesini geçerli kılar. Sınav kaygısı yüksek olan öğrencilerin sınavlara iyi hazırlanmış olsalar bile sıklıkla hatalar yapmaları ve sınavlarda hatırı sayılır bir güçlük yaşamaları ihtimali yüksektir. Sözlü sınavlar ise bu açılarından hassas öğrenciler için hem sınav kaygısını hem de iletişim kaygısını arttırıcı bir güce sahiptir. Son olarak ise olumsuz değerlendirme korkusu yer almaktadır ve bu kaygı sınav kaygısından daha geniş bir bağlamda ele alınabilir. Bu doğrultuda bir böyle bir kaygı sosyal veya değerlendirici bir ortamda örneğin bir iş başvurusu veya sınıfta yabancı dili konuşurken oluşabilir.

Yabancı dil kaygısının üzerinde durulmasının önemli sebeplerinden birisi şüphesiz ki başarıyla olan ilişkisidir. Scovel (1978, akt. Al-Khasawneh, 2016, s. 138-39) kaygı ve başarı ilişkisini ortaya koyarken kolaylaştırıcı ve engelleyici kaygı ayrımını yapmıştır. Bu ayrıma göre kolaylaştırıcı kaygı öğreneni yeni öğrenme görevlerinin üstesinden gelmesinde çabalama güdülerken; engelleyici kaygı ise öğrenenin yeni öğrenme görevlerinden kaçınarak kaygı durumlarından uzak durmasına yol açmaktadır.

Yeni bir yabancı dil öğrenirken dili öğrenmeye, yani konuşma yazma vb. beceriler kapsamında kullanmaya yönelik kaygıların olması doğaldır. Türkiye’de yabancı dil öğretiminde özellikle resmi okullarda istenilen seviyeye ulaşamamasının öğrenenler üzerinde bir yetersizlik algısı ve dolayısıyla yabancı dil öğrenmeye yönelik bir kaygı oluşturması kaçınılmazdır. Diğer yandan ilkokuldan başlayarak devam eden yabancı dil öğretiminde yabancı dili kullanma becerileri açısından çeşitli yetersizliklerle üniversite seviyesine gelen öğrencilerin yabancı dil kaygılarının, belki daha da artarak sürüyor olması beklenir. Dolayısıyla bu araştırmanın problemini üniversite seviyesinde hazırlık sınıflarına devam eden öğrencilerin yabancı dil kaygılarının ve bunlarla ilişkili olabilecek değişkenlerin bilinmemesi oluşturmuştur. Belirtilen problem doğrultusunda, Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıflarında yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin yabancı dil kaygılarını incelemek genel amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları ne seviyededir?
2. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları özel veya devlet lisesinden mezun olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları ikinci bir yabancı dil bilmelerine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları temel dil becerilerinde derse katılma sıklıklarına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
7. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları akademik başarılarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Karasar (2003) ilişkisel tarama modellerinin korelasyon ve karşılaştırma yolu ile gerçekleştirilebileceğini ve korelasyon türü ilişki aramalarda iki değişken arasında birlikte değişimin olup olmadığına; karşılaştırma türü ilişki aramalarda ise iki değişkenden birine göre oluşturulan gruplardan hareketle diğer değişkene göre farklılaşma olup olmadığına bakıldığını belirtmektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile akademik başarıları arasında birlikte değişime ve yine yabancı dil kaygılarının cinsiyet, ikinci bir yabancı dil bilme, sınıf içi etkinliklere katılma sıklığı, akademik başarı sınıflaması gibi değişkenler açısından farklılaşma durumları incelenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Marmara Üniversitesi Yabancı diller Yüksekokulunda 2016-2017 öğretim yılında İngilizce hazırlık sınıflarında eğitim gören farklı seviyelerdeki 230 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma evreninin ulaşamayacak kadar büyük olmaması nedeniyle örneklem alınmamıştır. Uygulama günü sınıfta olmayan, veri toplama araçlarını eksik dolduran veya doldurmayan öğrenciler elendiğinde çalışmada 215 öğrenciye (Kadın n: 118, %54,9; Erkek n:97, %45,1) ulaşılmıştır. Ulaşılan öğrenciler çalışma evreninin %93,47'sini oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin yabancı dil kaygılarını ölçmek amacıyla Horwitz (1986) tarafından geliştirilen ve Aydın, Harputlu, Güzel Savran, Çelik, Uştuk ve Genç (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan "Yabancı Dil Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek yabancı dil sınıf ortamlarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş olan 33 maddeden oluşmaktadır. Beşli derecelmeli Likert tipi ölçekte öğrencilerin verilen ifadeleri "(1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum (3) emin değilim, (4) katılıyorum, (5) kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıtlamaları gerekmektedir.

Öğrencilerin alabilecekleri puanlar 33 ile 165 arasında değişmekte ve ölçekten alınan puanın yüksek olması yabancı dil kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte hem "doğrudan", hem de "tersine dönmüş" ifadeler yer almaktadır. Tersine dönmüş ifadeler 2, 5, 8, 11, 14, 18, 28 ve 32 numaralı ifadeler olup bunlar puanlanırken tersinden (1 yerine 5 verilerek) puanlanmaktadır. Aydın ve diğ. (2016) ölçeğin Türkçesinin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirliğini .86 olarak bulmuşlardır. Bu çalışma kapsamında da 215 öğrenci üzerinden elde edilen veriler ölçeğin iç tutarlılık katsayısının .88 olduğunu ve ölçeğin veri toplanan öğrenci grubu açısından güvenilir ve geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında ayrıca öğrencilerin yabancı dil kaygılarıyla karşılaştırmalar yapmak amacıyla öğrencilerin cinsiyet, mezun oldukları lise türü (özel/devlet), akademik başarıları vb. değişkenlere ait soruların yer aldığı bir kısım da yer almıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamından toplanan veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda uygun istatistikî çözümleme teknikleri kullanılmıştır. Bu doğrultuda karşılaştırmalı çözümlenmelerde bağımsız grup t-

testi, tek yönlü varyans analizi teknikleri; birlikte değişimin incelendiği değişkenler arasında da Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı farklılık belirlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Post Hoc Scheffe testinden yararlanılmıştır.

3. Bulgular

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının seviyesinin belirlenmesi amacıyla Yabancı Dil Kaygı Ölçeği'nden elde edilen verilere betimsel analizler uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarına ait betimsel analizler

Yabancı Dil Kaygısı	n	En az	En çok	x	Ss
	215	51	157	89,89	17,37

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin Yabancı Dil Kaygı ölçeğinden 51 ile 157 arasında puan aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması 89,89 olup ölçekten alınabilecek toplam puan açısından değerlendirildiğinde bu değer öğrencilerin yabancı dil kaygılarının orta seviyede olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının cinsiyetlerine göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının cinsiyetlerine göre farklılaşma durumuna ilişkin bağımsız grup t-testi

	Cinsiyet	n	x	Ss	Sd	t	Anlamlılık
Yabancı Dil Kaygısı	Kadın	118	94,30	16,64	213	4,26	.000
	Erkek	97	84,53	16,80			

Tablo 2 incelendiğinde kadın öğrencilerin yabancı dil kaygılarının aritmetik ortalamasının 94,30; erkek öğrencilerin ise 84,53 olduğu görülmektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t-testi sonuçları öğrencilerin yabancı dil kaygılarının cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaştığını ($t_{(213)}=4,26$; $p<.01$) ortaya koymaktadır. Bu bulgulardan hareketle kadın öğrencilerin yabancı dil kaygılarının erkek öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının devlet veya özel liseden mezun olmasına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının mezun oldukları liseye göre farklılaşma durumuna ilişkin bağımsız grup t-testi

	Lise	n	x	Ss	Sd	t	Anlamlılık
Yabancı Dil Kaygısı	Devlet	146	90,31	18,37	212	0,58	-
	Özel	68	88,82	15,14			

Tablo 3 incelendiğinde devlet lisesinden mezun öğrencilerin yabancı dil kaygılarının aritmetik ortalamasının 90,31; özel liseden mezun öğrencilerin ise 88,82 olduğu görülmektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t-testi sonuçları, öğrencilerin yabancı dil kaygılarının mezun oldukları liselere göre anlamlı olarak farklılaşmadığını ($t_{(212)}=0,58$; $p>.05$) ortaya koymaktadır. Bu bulgulardan hareketle devlet lisesinden veya özel liseden mezun olan öğrencilerin yabancı dil kaygılarının farklılaşmadığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının ikinci bir yabancı dil bilmelerine göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının ikinci bir yabancı dil bilmelerine göre farklılaşma durumuna ilişkin bağımsız grup t-testi

	İkinci Yabancı Dil Bilme Durumu	n	x	Ss	Sd	t	Anlamlılık
Yabancı Dil Kaygısı	Evet	69	84,82	15,88	213	3,00	.003
	Hayır	146	92,29	17,58			

Tablo 4 incelendiğinde ikinci bir yabancı dil bilen öğrencilerin yabancı dil kaygılarının aritmetik ortalamasının 84,82; bilmeyenlerin ise 92,29 olduğu görülmektedir. Bu aritmetik ortalamalara uygulanan bağımsız grup t-testi sonuçları öğrencilerin yabancı dil kaygılarının ikinci bir yabancı dil bilmelerine göre anlamlı olarak farklılaştığını ($t_{(213)}=3,00$; $p<.01$) ortaya koymaktadır. Bu bulgulardan hareketle ikinci bir yabancı dil bilen öğrencilerin yabancı dil kaygılarının ikinci bir yabancı dili olmayanlara göre anlamlı derecede düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin temel dil becerilerini sınıf içi etkinliklerde kullanma sıklıklarına göre yabancı dil kaygılarının farklılaşma durumu incelenmiş ve sonuçlar Tablo 5 ila 10 arasında verilmiştir.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının konuşma temel becerisi bağlamında sınıf içi etkinliklere katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi konuşma etkinliklerine katılma sıklığına göre farklılaşma durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi

Konuşma Etkinliklerine Katılım	n	x	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Az	66	98,77	18,22	Gruplar arası 11472,254	2	5736,127	23,30	.000
Orta	99	88,62	13,70					
Çok	49	78,69	15,76	Gruplar içi 51931,171	211	246,119		
TOPLAM	214	89,48	17,25	Toplam 63403,425	213			

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi konuşma etkinliklerine katılım sıklıklarına göre anlamlı seviyede farklılaştığı ($F_{(2-211)}= 23,30$; $p<.01$) görülmektedir. Ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının sınıf içi konuşma etkinliklerine katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumuna ilişkin Scheffe analizi

Konuşma Etkinliklerine Katılım	Az	Orta	Çok
Az	x=98,77	p<.01	p<.01
Orta		x=88,62	p<.05
Çok			x=78,69

Tablo 6 incelendiğinde sınıf içi konuşma etkinliklerine az katılan öğrencilerin orta ve çok sıklıkla katılan öğrencilere göre yabancı dil kaygılarının anlamlı seviyede yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Aynı biçimde sınıf içi konuşma etkinliklerine orta sıklıkta katılan öğrencilerin de yabancı dil kaygılarının çok katılanlara göre anlamlı seviyede yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının okuma temel becerisi bağlamında sınıf içi etkinliklere katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi okuma etkinliklerine katılma sıklığına göre farklılaşma durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi

Okuma Etkinliklerine Katılım	n	x	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Az	50	91,28	19,92	Gruplar arası				
Orta	94	92,92	16,00	3550,531	2	1575,266		
Çok	69	83,56	15,46	Gruplar içi 59545,863	211	283,552	6,26	.002
TOPLAM	214	89,56	17,25	Toplam 63096,394	213			

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi okuma etkinliklerine katılım sıklıklarına göre anlamlı seviyede farklılaştığı ($F_{(2-211)} = 6,26$; $p < .01$) görülmektedir. Ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının sınıf içi okuma etkinliklerine katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumuna ilişkin Scheffe analizi

Okuma Etkinliklerine Katılım	Az	Orta	Çok
Az	x=91,28	-	-
Orta		x=92,92	p<.003
Çok			x=83,73

Tablo 8 incelendiğinde sınıf içi okuma etkinliklerine orta sıklıkta katılan öğrencilerin çok sıklıkla katılan öğrencilere göre yabancı dil kaygılarının anlamlı seviyede ($p < .01$) yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf içi okuma etkinliklerine az ve orta seviyede katılanların yabancı dil kaygıları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı benzer bir biçimde okuma etkinliklerine az katılanlarla çok katılanlar arasında da anlamlı bir farklılaşma olmadığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının yazma temel becerisi bağlamında sınıf içi etkinliklere katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi yazma etkinliklerine katılma sıklığına göre farklılaşma durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi

Yazma Etkinliklerine Katılım	n	x	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Az	26	91,92	20,54	Gruplar arası				
Orta	93	92,22	16,06	974,374	2	487,187		
Çok	95	87,10	17,29	Gruplar içi 62429,052	211	295,872	1,64	-
TOPLAM	214	89,48	17,25	Toplam 63403,425	213			

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi yazma etkinliklerine katılım sıklıklarına göre anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($F_{(2-211)} = 1,64$; $p > .05$) görülmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının dinleme temel becerisi bağlamında sınıf içi etkinliklere katılma sıklıklarına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi dinleme etkinliklerine katılma sıklığına göre farklılaşma durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi

Dinleme Etkinliklerine Katılım	n	x	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Az	52	91,17	19,99	Gruplar arası				
Orta	92	90,82	16,43	877,870	2	438,935		
Çok	69	86,62	15,96	Gruplar içi				
				62314,863	210	296,737	1,47	-
TOPLAM	213	89,48	17,26	Toplam				
				63192,732	212			

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil kaygılarının sınıf içi dinleme etkinliklerine katılım sıklıklarına göre anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($F_{(2-210)} = 1,47$; $p > .05$) görülmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile akademik başarılarına arasındaki ilişkiler incelenmiş ve bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin yabancı dil kaygıları ile akademik başarıları arasındaki ilişkilere yönelik Pearson korelasyon analizleri

	n	Yabancı Dil Kaygısı
Algılanan İngilizce Seviyesi	214	$r = -.44^*$
Final Sınavı Başarıları	177	$r = -.33^*$

*Anlamlılık .000

Tablo 11'den de anlaşıldığı gibi öğrencilerin algıladıkları İngilizce seviyeleri ve final sınavı başarı notları ile yabancı dil kaygıları arasında anlamlı orta seviyede negatif ilişkilerin olduğu görülmektedir (sırasıyla $r = -.44$ ve $r = -.33$ $p < 0,01$). Bu bulgular öğrencilerin algıladıkları İngilizce seviyeleri ve final sınavı akademik başarı notları arttıkça yabancı dil kaygılarının azaldığını ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının akademik başarılarına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve sonuçlar Tablo 12'de verilmiştir. Bu analiz kapsamında öğrencilerin final sınavından aldıkları notlar sınıflandırılmış ve yabancı dil kaygıları ile akademik başarıları arasındaki farklılıklar tek yönlü varyans analizi ile sınanmıştır.

Tablo 12. Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının akademik başarılarına göre farklılaşma durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi

Akademik Başarı	n	x	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Başarısız	38	97,74	20,79	Gruplar arası				
Az Başarılı	46	97,13	16,16	8134,021	3	2711,340		
Orta Başarılı	63	86,76	14,84	Gruplar içi				
Yüksek Başarılı	68	83,52	14,98	56458,224	211	267,575	10,13	.000
TOPLAM	215	89,89	17,37	Toplam				
				64592,245	214			

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil kaygılarının akademik başarılarına göre anlamlı seviyede farklılaştığı ($F_{(3-211)} = 10,13$; $p < .01$) görülmektedir. Ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc Scheffe analizi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerinin yabancı dil kaygılarının akademik başarılarına göre farklılaşma durumuna ilişkin Scheffe analizi

Akademik Başarı	Başarısız	Az Başarılı	Orta Başarılı	Yüksek Başarılı
Başarısız	x=97,74	-	p<.05	p<.01
Az Başarılı		x=97,13	p<.05	p<.01
Orta Başarılı			x=86,76	-
Yüksek Başarılı				x=83,52

Tablo 13 incelendiğinde başarısız ve az başarılı öğrencilerle orta ve yüksek başarılı öğrenciler arasında yabancı dil kaygıları açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Orta ve yüksek başarılı öğrencilerin yabancı dil kaygıları ise farklılaşmamaktadır. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde düşük başarılı öğrencilerin yabancı dil kaygılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

4. Sonuç

Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıflarında yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin yabancı dil kaygılarını incelemek genel amacıyla yapılan bu çalışmada öğrencilerin yabancı dil kaygılarının orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırmalar düşük (Demirdaş ve Bozdoğan, 2013), orta (Al-Khasawneh, 2016; Sarıgül, 2000) veya yüksek (Tüm ve Kunt, 2013; Şener, 2015) seviyelerde de olsa yabancı dil öğrenen öğrencilerin yabancı dil kaygılarının olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin yabancı dil kaygılarının cinsiyetlerine göre farklılaştığı ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden anlamlı seviyede daha yüksek yabancı dil kaygılarının olduğu belirlenmiştir. Üniversite seviyesinde yapılan diğer araştırmalarda cinsiyete göre farklılık belirlenen araştırmalar (Demirdaş ve Bozdoğan, 2013; Şener, 2015) bulunmaktadır. Şener (2015) kadın öğrencilerin farklı kaygı türlerinde erkeklerden daha yüksek ortalamalar aldığını belirtirken istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olduğu kaygının konuşma kaygısı olduğunu vurgulamıştır. Şener (2015) kadın öğrencilerin daha yüksek konuşma kaygısı duymasının sebebini toplumsal sebeplere dayayarak, durumu kadın öğrencilerin aileleri tarafından daha fazla baskılanmasına ve utangaçlıklarına bağlamıştır. Cinsiyete dayalı farklılıkların sebeplerinin tartışılması için daha farklı araştırmalara ihtiyaç duyulmakla birlikte ilgili araştırmalar incelendiğinde yabancı dil kaygısında cinsiyete dayalı farklılaşmaların ortaya çıkmadığı araştırmalar da (Batumlu ve Erden, 2007; Genç, 2009; Razak, Yassin ve Mohamad, 2017; Sarıgül, 2000) bulunmaktadır.

Öğrencilerin mezun oldukları liselerinin özel veya devlet lisesi olmasına göre yabancı dil kaygılarının farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öner ve Gedikoğlu (2007) tarafından lise öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da mezun oldukları ortaokulun özel ve devlet okulu olmasına göre öğrencilerin yabancı dil kaygılarının farklılaşmadığı bulunmuştur.

Öğrencilerin ikinci bir yabancı dil bilme durumlarına göre yabancı dil kaygıları farklılaşmaktadır. Buna göre ikinci bir yabancı dil bilen öğrencilerin yabancı dil kaygılarının bilmeyenlere göre anlamlı seviyede daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir yabancı dile ait becerilerin olması veya diğer bir ifadeyle bu becerilerin gelişmesi süreçlerinin tecrübe edilmiş olması öğrenilen diğer yabancı dile yönelik kaygının düşük çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Öğrencilerin temel dil becerilerini sınıf içi etkinliklerde kullanma sıklıklarına göre yabancı dil kaygılarının farklılaşma durumu sınımlanmıştır. Konuşma ve okuma becerileri kapsamında sınıf için etkinliklere daha sık katılan öğrencilerin bu etkinliklere daha az katılanlara göre yabancı dil kaygılarının anlamlı seviyede düşük olduğu belirlenmiştir. Öztürk ve Gürbüz (2014) konuşma becerilerinin kullanılmasının öğrencilerin çoğu tarafından kaygı arttırıcı bir sebep olarak algılandığını ve bu kaygının öğrencileri sınıf ortamında konuşmaktan alıkoyduğunu belirtmektedir (s.14). Öztürk ve Gürbüz (2014) tarafından ortaya konulan bu sonuçlar konuşma boyutunda kaygı duyanların, sınıf içi etkinliklere katılımında, telaffuz hataları, yanlış kelime kullanımı veya başka öğrenciler tarafından değerlendirilme ve tepki görme gibi sebeplerle etkinliklere katılmadan kaçındıklarını ortaya koymaktadır. Bu gerekçeler ve sonuçlarla mevcut araştırmadan elde edilen sonuçların tutarlı olduğu anlaşılmaktadır. Bir başka çalışmada da Zhanibek (2001) hazırlık okulundaki üniversite öğrencilerinin yabancı dil derslerine katılımları ile yabancı dil kaygıları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın sonuçları, kendilerini daha kaygılı gören öğrencilerin sınıf içi etkinliklere katılımlarını daha düşük gördüklerini ortaya koymaktadır (s.36). Aynı araştırmada öğretmenlerin de sınıf için etkinliklere daha az katılan öğrencilerin daha yüksek kaygılı öğrenciler olduğunu ifade ettikleri anlaşılmaktadır (s.39). Elde edilen bu sonuçlar da mevcut araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Diğer yandan mevcut araştırmada, dinleme ve yazma becerilerinin sınıf içindeki kullanım sıklığı ile öğrencilerin yabancı dil kaygıları arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Dinleme ve yazma becerilerinin konuşma ve okuma becerilerinin sınıf içinde kullanımına kıyasla diğer öğrencilerin değerlendirme ve eleştirilerinden daha uzak olduğu düşünülebilir. Ayrıca yazma becerilerinin yine konuşma becerilerine göre daha düşünmeye ve düzeltmeye imkân vermesi de bu becerilerin kullanılma sıklığı ile yabancı dil kaygısı arasında bir ilişki çıkmamasına gerekçe olarak kabul edilebilir. Bu gerekçelerle birlikte yazma kaygısının da yabancı dil öğrenenler için bir sorun alanı oluşturduğu ve kafa karışıklığı, düşünceleri düzenleyememe (Atay ve Kurt, 2006) gibi sıkıntılarla kendini gösterdiği de göz ardı edilmemelidir.

Öğrencilerin akademik başarıları ile yabancı dil kaygıları arasında anlamlı orta seviyede negatif ilişkiler belirlenmiştir. Araştırma kapsamında öğrencilerin final sınavı başarı notları ile algıladıkları yabancı dil İngilizce seviyeleri (başarıları) arasındaki ilişkiler incelendiğinde akademik başarı arttıkça yabancı dil kaygısının azaldığı belirlenmiştir. Algılanan İngilizce (başarı) seviyesi ($r = -.44$) ve final sınavı başarıları ($r = -.33$) ile yabancı dil kaygısı arasındaki ilişkilerden hareketle, yabancı dil akademik başarısının yabancı dil kaygısını sırasıyla %19 ile %11 seviyesinde açıkladığı ifade edilebilir. Dewaele ve Al-Saraj (2015) da algılanan İngilizce konuşma yeterliliği ile yabancı dil kaygısı arasında yüksek seviyede anlamlı negatif bir ilişki ($r = -.57$; $p < .0001$) tespit etmiştir.

Öğrencilerin final sınavından aldıkları notlar dikkate alınarak yapılan karşılaştırmada da yüksek ve orta başarılı olan öğrencilerin yabancı dil kaygılarının az başarılı ve başarısız olan öğrencilere göre anlamlı seviyede düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle sonuç genel olarak değerlendirilirse akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin yabancı dil kaygılarının düşük olanlara göre daha az olduğu anlaşılmaktadır.

Akademik başarı ve yabancı dil kaygısı arasındaki ilişkilerin ortaya konduğu araştırmalarda akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin yabancı dil kaygılarının düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca akademik başarısı yüksek olan ve düşük olan öğrenciler arasında yabancı dil kaygısı açısından anlamlı farklar olduğu ve bu farkın başarısız öğrenciler aleyhine yüksek kaygıyı getirdiği

anlaşılmaktadır (Batumlu ve Erden, 2007; Dalkılıç, 2001; Demirdaş ve Bozdoğan, 2013; Genç, 2016; Kunt, 1997; Öner ve Gedikoğlu, 2007; Sarıgül, 2000; Şener, 2015).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik olarak çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

1. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yabancı dil kaygıları orta seviyede çıkmış olmakla birlikte bu seviyedeki kaygının da ihmal edilmediği ve yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilerin kaygılarını giderici sınıf için ortamları oluşturması beklenir. Yabancı dil sınıfı içi ortamlarının tehdit edici, kırıcı, küçük düşürücü olmaktan uzak olması öğrencilerin yabancı dil kaygılarıyla baş edebilmelerinde önemli bir destek olacaktır.
2. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek seviyede yabancı dil kaygısına sahip olmaları öğretmenlerin bu grup üzerinde daha destekleyici olmalarını gerektirmektedir. Dolayısıyla yabancı dil öğretmenlerinin kadın öğrencileri uygun yaklaşımlarla sınıf içi etkinliklere yönlendirmeleri ve üzerlerindeki olası baskıları azaltıcı önlemler almaları önerilir.
3. Sınıf içi etkinliklere daha az katılan öğrencilerin yabancı dil kaygılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin sınıf içinde çeşitli dil becerilerine ilişkin etkinliklere eşit ve etkili biçimde katılmalarının sağlanmasına yönelik çabalar sergilenmelidir. Etkinliklere katılmayanların istenmeyen biçimlerde etiketlenmesi (ilgisiz, başarısız, yeteneksiz) yerine yabancı dil kaygılarının yüksek olduğu ve bunun etkinliklere katılmada engelleyici bir unsur olduğu kavrayışının öğretmenlerce göz edilmemesi sağlanmalıdır.
4. Yabancı dil kaygıları yüksek olan öğrencilerin yabancı dil başarılarının düşük olmasından hareketle, kaygının başarı ile olan bu ilişkisi dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda başarı düşük öğrencilerin yaşadıkları kaygıları giderebilmeleri boyutunda özel destekler verilmelidir.
5. Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinde yabancı dil kaygısına yönelik olarak bilgilendirilmeleri ve bu kaygının azaltılması/giderilmesi için yararlanabilecekleri yaklaşımlara (yöntemler/teknikler/yönlendirmeler) yönelik olarak gerekli mesleki becerilerle donatılmaları sağlanmalıdır.
6. Yabancı dil kaygısına yönelik olarak yapılan genel çalışmalar yerine; okuma, yazma, konuşma, dinleme vb. dil becerilerini ayrı ayrı ve derinlemesine ele alan çalışmalara ağırlık verilmelidir.
7. Yabancı dil öğretiminin ilköğretim seviyesinden itibaren başlaması sebebiyle farklı öğretim kademelerindeki öğrencilerin aynı yabancı dil kaygılarının incelenmesi önerilebilir. Yabancı dil kaygısının gelişiminin incelenmesi açısından bu araştırmaların boylamsal olarak (izleme çalışmaları) yapılmasının da yararlı sonuçlar ortaya koyacağı düşüncesiyle önerilebilir.
8. Yabancı dil öğretmeni olarak çalışan öğretmenlerin yabancı dil kaygılarının belirlenmesine yönelik çalışmaların da sağlayacağı sonuçları yararlılığı açısından yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Acat, M., B. ve Demiral, S. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 312-329.
- Akti Aslan, S.ve İzci, E. (2017). Ortaokul İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 33-44.
- Al-Khasawneh, F.M. (2016). Investigating foreign language learning anxiety: A case of Saudi undergraduate EFL learners. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(1), 137-148.
- Asmalı, M. (2017). Young learners’ attitudes and motivation to learn English. *Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language)*, 11(1), 53-68.
- Atay, D. ve Kurt, G. (2006). Prospective teachers and L2 writing anxiety. *The Asian EFL Journal Quarterly*, 8(4), 100-118.
- Aydın, S., Harputlu, L., Güzel, S., Savran Çelik, Ş., Uştuk, Ö. ve Genç, D. (2016). A Turkish version of foreign language anxiety scale: Reliability and validity. (International Conference on Teaching and Learning English as an Additional Language GlobELT 2016, 14-17 April 2016, Antalya, Turkey). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 232, 250-256.
- Batumlu, D.Z. ve Erden, M. (2007). Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu hazırlık öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3 (1), 24-38.
- Coşkun, A. (2016). Analyzing secondary school English as a foreign language students' affective features in terms of different variables. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 205-226.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 285-307.
- Dalkılıç, N. (2001). An investigation into the role of anxiety in second language learning. Doktora Tezi Adana: Çukurova Üniversitesi: Adana.
- Demirdağ, Ö. ve Bozdoğan, D. (2013). Foreign language anxiety and performance of learners in preparatory classes. *Turkish Journal of Education*, 2(3), 4-13.
- Dewaele, J. M., & Al-Saraj, T. M. (2015). Foreign Language Classroom Anxiety of Arab learners of English: The effect of personality, linguistic and sociobiographical variables. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 5(2), 205-228.
- Eurydice Network (2012). *Key data on teaching languages at school in Europe 2012*. Brussels, Belgium: Education Audiovisual and Culture Executive Agency P9 Eurydice and Policy Support. <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice> adresinden ulaşılmıştır.
- Genç, G. (2009). İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencilerinin yabancı dil kaygıları. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4(3), 1080-1088.
- Genç, G. (2016). Can ambiguity tolerance success in reading and gender predict the foreign language reading anxiety? *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(2), 135-151.

- Güvendir, E. (2017). Göreve yeni başlayan İngilizce öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 51, 74-94.
- Horwitz, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly*, 20(3), 559-562.
- Horwitz, E.K., Horwitz, M.B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70 (2), 125-132.
- Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlar nereden kaynaklanıyor? *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(2), 15-26.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (12. baskı). İstanbul: Nobel.
- Kunt, N. (1997). Anxiety and beliefs about language learning: A study of Turkish- speaking university students learning English in North Cyprus. Doctoral Dissertation. The University of Texas: Austin.
- MEB (2017). *İlköğretim kurumları (ilkokul-ortaokul) haftalık ders çizelgesi*. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> adresinden 26.08.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
- Öner, G. ve Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 144-155.
- Öner, N. ve LeCompte, A. (1985). *Sürekli Durumluk/ Sürekli Kaygı Envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, G., & Gürbüz, N. (2014). Speaking anxiety among Turkish EFL learners: The case at a state university. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 10(1), 1-17.
- Razak, N. A., Yassin, A. A., & Mohamad, T. N. R. B. T. (2017). Effect of Foreign Language Anxiety on Gender and Academic Achievement among Yemeni University EFL Students. *English Language Teaching*, 10(2), 73-85.
- Sarıgül, H. (2000). Trait anxiety of foreign language anxiety and their effects on learners foreign language proficiency and achievement. Master Thesis. Boğaziçi University: İstanbul.
- Şener, S. (2015). Foreign language learning anxiety and achievement: A case study of the students studying at Çanakkale Onsekiz Mart University. *Turkish Studies*, 10(3), 875-890.
- Tüm, D.Ö. ve Kunt, N. (2013). Speaking anxiety among EFL student teachers. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 385-399.
- Yılmaz, E. (2013). Lise öğrencilerinin İngilizce dersi motivasyon düzeylerinin ve motivasyon tiplerinin belirlenmesi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 1, 130-139.
- Zhanibek, A. (2001). The relationship between language anxiety and students' participation in foreign language classes. Master Thesis. Bilkent University: Ankara.